

תל אביב
TEL AVIV
יפו YAFO

ברנקו וייס
חינוך. חשיבה. יוזמה

מהלך "פורצי דרך" תל אביב-יפו

הזמנה למסע

דמיינו...

שהילדות והילדים אוהבים להגיע לבית הספר ונהנים ללמוד בו. באמת. שכיתת הלימוד היא גם המסדרון, החצר וחדרי המייקרים. שמרחבי הלמידה המגוונים בחוץ ובפנים נותנים מענה אישי ומותאם לכל אחת ואחד.

דמיינו בית ספר, המעודד לחשיבה עצמאית ואחריות אישית וחברתית. שמאפשר לתלמידיו להתנסות ולבחור מערכת שעות אישית, ממגוון סדנאות וקורסים, בהתאם לתחומי העניין והמטרות שלהם.

דמיינו מורים ומורות שהם חלק משמעותי מהחיים של הילדים והנוער, שהקשר ביניהם מבוסס על יחסי אמון ושותפות. אין ציונים, מבחנים או תעודות, במקומם, מתקיימת הערכה רב ממדית שמתמקדת בדרך ולא בתוצר הסופי. הערכה באמצעותה באים לידי ביטוי גם כישורים חברתיים ומסלול הצמיחה האישית של התלמידות והתלמידים.

דמיינו מקום שבו כל שאלה היא הזדמנות הזדמנות לחשיבה יצירתית וסקרנות אינסופית. שהידע, הייחודיות, ויכולת ההמצאה של התלמידים, התלמידות והצוות החינוכי הם מקור ההשראה.

הדמיון אינו רחוק מהמציאות

בגישה זו פועל מהלך פורצי דרך בתל אביב-יפו.

מהלך שבעזרת חמישה ממדים של שינוי, מייצרים מציאות אחרת בבית ספר.

בואו וצאו איתנו למסע <<

הזמנה למסע

מהלך פורצי דרך בתל אביב-יפו

לפני מספר שנים יצאנו למסע מרתק, שמטרתו לחולל שינוי תפישתי (פרדיגמטי) ולהתאים את החינוך בעיר למציאות המשתנה, להפיכת בית הספר לזירה של למידה אמיתית, רלוונטית ומותאמת לכל ילדה וילד.

הנחת הבסיס איתה יצאנו לדרך, שבכדי לשנות פרדיגמה יהיה צורך לשנות את כל המימדים בהם בתי הספר פועלים: הארגון ומערכות השעות, תכניות הלימוד, המדידה וההערכה, סביבת הלימודים והפיתוח המקצועי של הצוות החינוכי. בדרך יש התנסויות, הצלחות, לעיתים כשלונות אך הנסיון שלנו מלמד שתמיד יש דרכים להמשיך לפתח ולשנות.

מה נדרש לנו למסע?

מנהיגות אמיצה, דרך ברורה, החלטה, ותעוזה ללכת עד הסוף ולשנות את הליבה.

בחוברת זו נביא מהניסיון שצברנו בשנים בהם פרצנו דרך בבתי ספר בעיר, ונתווה את הצעדים המנחים למסע.

הכנה למסע

על מנת לצאת למסע וליצור בתי ספר רלוונטים עבור הילדים, הילדות, הנוער והצוות החינוכי, יש צורך למפות את כל הסדירויות הקיימות בבית הספר.

סדירויות הן התנהגויות שחוזרות על עצמן ומאפיינים קבועים של המסגרת הבית ספרית. למשל: אספות הורים, ארגון תכנית הלימודים, פריסת המקצועות לאורך היום, ועוד..

ההכנה למסע מתמקדת בשלוש אבני דרך מרכזיות:

1
כתיבת סיפור בית ספרי / נרטיב
המותאם לרוח הזמן, הסביבה והקהילה

2
בניית מערך סדירויות חדש
שתומך ומשקף את הזהות הבית ספרית במציאות המשתנה

3
פיתוח תרבות בית ספרית
של ארגון לומד ומתפתח

יציאה למסע

היציאה לדרך כוללת 6 שלבים ליישום אבני הדרך שמטרתם לאפשר הקמת מערך מנחה, יציב ומאורגן למסע:

שלב ג'

מיפוי סדירויות קיימות

- המתקיימות בחמשת המימדים הבאים:
- א. תהליכי המדידה, ההערכה והמשוב
 - ב. ארגון ותפקידים
 - ג. התפתחות מקצועית ואישית של הצוות
 - ד. אקולוגיה
 - ה. תוכניות לימוד

שלב ב'

כתיבת הסיפור הבית ספרי

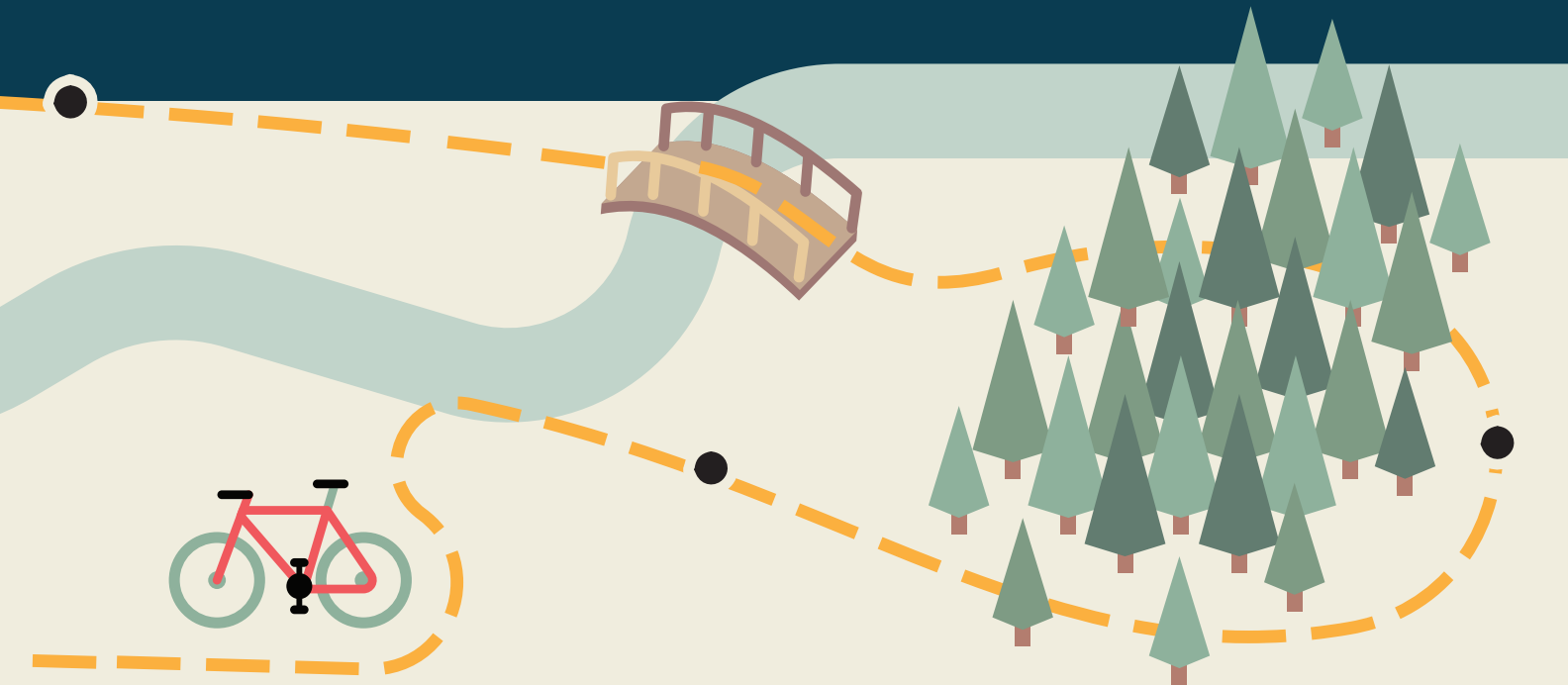
- ניסוח מטרות החינוך בבית הספר
- שאילת שאלות: מה חשוב לנו?
- מה נתפס כמשמעותי?
- הכרות עם שפת מימדי השינוי

שלב א'

הכרות ובניית אמון

- הקמת צוות אסטרטגי/מוביל
- ביצוע תאום ציפיות
- יצירת מפגשים סדירים

שלב ד'

זיהוי הפערים

בין המטרות לסדירויות

- מציאת הפערים
- בחינה, למידה וחשיבה
- יצירתית לשינוי הסדירויות.

שלב ה'

תהליך שינוי סדירויות

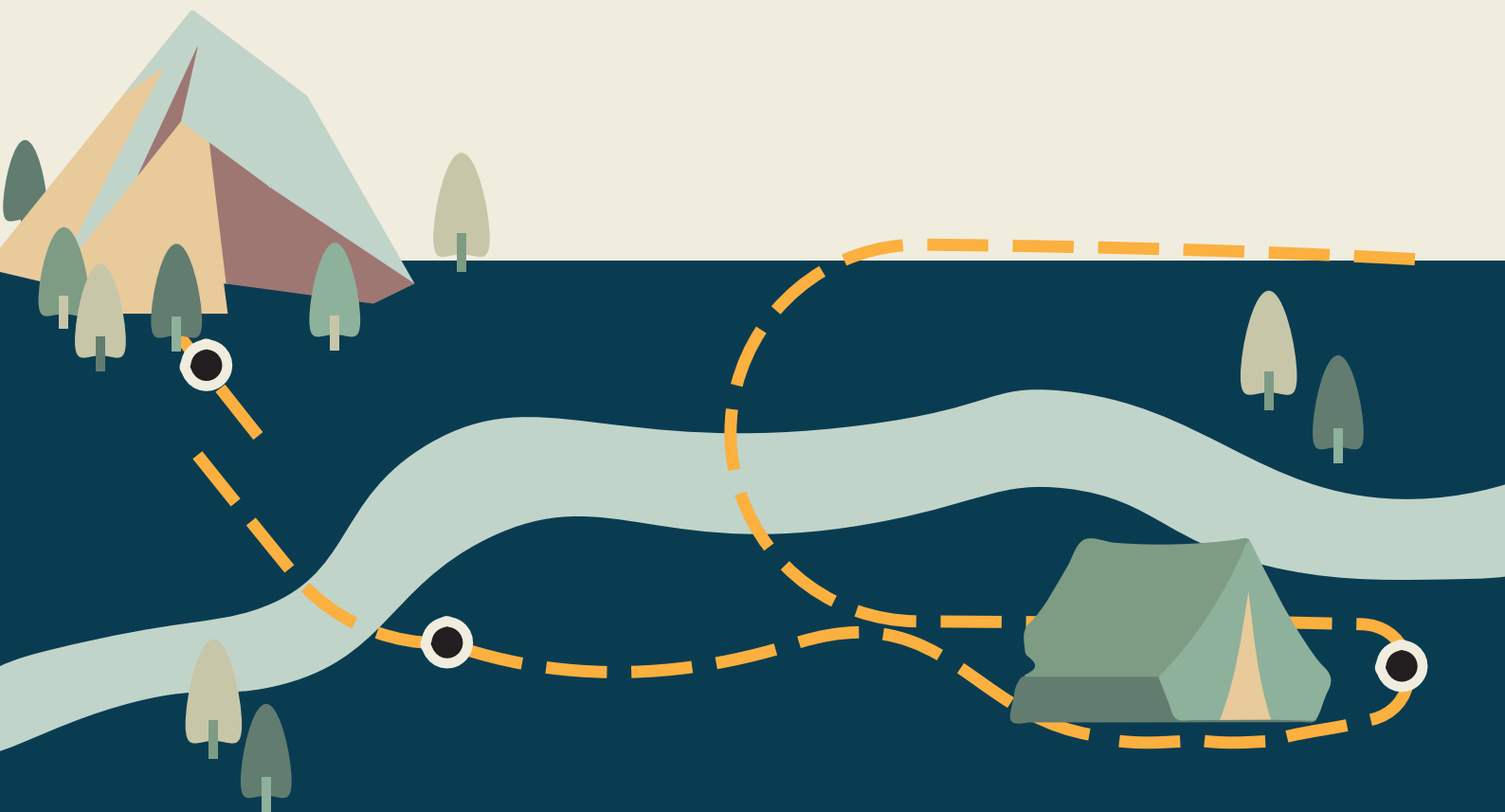
- בניית הסדירות החדשה
- החלטה על פקרטיקות תומכות
- הכשרת צוות (קהילות מקצועיות
- לומדות בית ספריות)

שלב ו'

פיתוח תרבות של ארגון לומד

- התנסות, רפלקציה ודיוק כחלק
- מתהליכי הערכה ושיפור מתמיד
- הפקת לקחים ותובנות
- חתירה מתמדת לשיפור

חמשת ממדי השינוי

לאורך המסע של פורצי דרך, נתבונן על בתי ספר דרך פריזמה שונה ממה שהורגלנו: במקום לשאול את עצמנו איך בית הספר יתפקד יותר טוב? נשאל: איך נייצר תנאים הכרחיים לתפקוד שיאפשרו למנהלים, מנהלות וצוותי החינוך, להתאים את הסדירויות היסודיות בבתי הספר שלהם למטרות החינוכיות דרך חמישה ממדים.

חמשת ממדי השינוי

בכל אחד מממדי השינוי נכללים גם הבטים של מיומנויות רגשיות וחברתיות וסדירויות התומכות בפיתוח מיומנויות אלו.

5 צבעי השינוי

לבן - מימד תכניות הלימודים וארגון הלמידה

עקרונות פדגוגיים מובילים:

בחירה, רלבנטיות, למידה מתוך הקשר הבנה וחשיבה, התמקדות במיומנויות נוסף לידע.

דוגמאות לסדירות פורצות דרך:

למידה מבוססת רעיון גדול, צמצום מקצועות לטובת העמקת הידע והבנה במקצועות אחרים, יום למידה גמיש, PBL, קמפואסי בחירה, ועוד.

כחול - אקלים חינוכי וסביבת לימודים

עקרונות פדגוגיים מובילים:

גמישות, סביבה מאפשרת למידה רב ממדית, נוחות, אסתטיקה, שייכות, למידה חוץ-כיתתית, אקלים חינוכי ורווחה נפשית.

דוגמאות לסדירות פורצות דרך:

כיתות שקופות, מרחבי למידה ייחודיים מודולריים, חדרי דיאלוג, ימי לימוד בטבע, חדרי יזמות ומייקרים - המאפשרים למידה והוראה בהלימה לערכי בית הספר.

צהוב - מימד ההערכה והמשוב

עקרונות פדגוגיים מובילים:

הערכה רב מימדית (לעומת הערכה מדרגת ומיינת), דיפרנציאליות, דיאלוג, למידה של מיומנויות רגשיות וחברתיות, התפתחות אישית, למידה חברתית-רגשית, רפלקציה, פיתוח מסוגלות עצמית.

דוגמאות לסדיריות פורצות דרך:

תעודה מבוססת רפלקציה ומשוב מקדם, הערכה מילולית ולא ציונים, יומן מסע אישי, חונכות, מחווני הערכה עצמית, מערובות הורים בהערכה, תהליכי הערכה מתמשכים ולא נקודתיים, הערכה דיפרנציאלית, ועוד.

אדום - מימד התפקידים, ארגון ועשייה בבית הספר

עקרונות פדגוגיים מובילים:

למידה אקטיבית, מעורבות בלמידה, אחריות אישית, יזמות, ערכים, מעורבות קהילתית, תפקיד לכל באי בית הספר, יצירת תחושת שייכות זהות ומשמעות.

דוגמאות לסדיריות פורצות דרך:

ועדות בנושאים שונים, מעורבות צוות ותלמידים, יזמות, פרויקטים משותפים עם הקהילה, שיטות הוראה מעוררות, הורים מלמדים, תפקיד לכל תלמיד ותלמידה, מנגוני שיתוף והשתתפות של תלמידים, פלטפורמות מעודדות יזמות.

ירוק - מימד בית הספר כמרכז מחקר ופיתוח

עקרונות פדגוגיים מובילים:

אוטונומיה, שותפות של הצוות, המורה כמנחה, ניסוי וטעייה, פיתוח מקצועי מונחה גורמים פנימיים, המורה כלומדת, מפתחת, ויוזמת, חתירה לשיפור מתמיד.

דוגמאות לסדיריות פורצות דרך:

קהילות למידה, סדיריות של פיתוח אישי ומקצועי של צוות בבית הספר, מרכז/צוות מו"פ בית ספרי, תקציבי פיתוח, מנטורינג אישי למורים והמורות, צוות מנחים מתוך צוות בית הספר.

סרגל העצמאות של פריצת הדרך

על מנת ליצור עצמאות בית ספרית ולייצר בעלות על התהליך, להלן סרגל עצמאות המדמה את התהליך המיטבי על פי לוח זמנים כרונולוגי.

הכלי יכול לשמש את המנהלת כדי למפות יחד עם הצוות את המקום בו נמצא בית הספר בתהליך והדרך הצפויה לו.

מדריכי מסע בגרות ועצמאות

שנה רביעית + חמישית

בית ספר ארגון לומד, בעל סדירויות בחמשת מימדי השינוי בהלימה מלאה לסיפור הבית ספרי

מיטיבי לכת הטמעה והערכה

שנה שלישית

בחירה של ציר מארגן וזהות בית ספרית. בניית תכנית עבודה המשלבת סדירויות חדשות

יציאה למסע למידה והתנסות

שנה שנייה

חיפוש אחר ציר מארגן, זהות בית ספרית וסדירויות תומכות. ניסוי וטעייה בסדירויות חדשות

הכנה למסע מיפוי

שנה ראשונה

הבנה שהשינוי חייב להתבסס על שינוי סדירויות, מיפוי הסדירויות

קריאה למסע החלטה

חודשים ראשונים

הכרה שבית הספר צריך להשתנות

סיכום שהוא לא סוף

כיום, בשנה"ל תשפ"ב, משתתפים 65 בתי ספר מרחבי העיר במהלך פורצי דרך - בתי ספר יסודיים, חטיבות ביניים ותיכונים. בתי הספר אלה בחרו להשתתף במהלך ויחד עם המנחות ומנחים יוצרים את הסיפור הבית-ספרי שלהם ומשנים סדירויות בכל אחד מממדי השינוי:

- בתי הספר פורצים את מבנה הכיתה ומקטינים את מספר התלמידים בכל כיתה, מצמצמים מקצועות ומאפשרים למידת עומק וזמן רב יותר של מורה עם תלמיד.ה, כך שהיכרות האישית מתחזקת והעומס פוחת.
- מורות מפתחות תכניות לימודים רלוונטיות, מבוססות מיומנויות רגשיות-חברתיות ותכנים עדכניים. תלמידות ותלמידים בוחרים מה ללמוד, עם מי ללמוד ואיך ללמוד. בתי הספר משלבים סוגי למידה שונים במרחבים שונים מחוץ ובתוך בית הספר.
- קהילות של צוותי חינוך מייצרות תרבות של ארגון לומד. תלמידות ותלמידים מוצאות ומוצאים משמעות ותחושת שייכות בהובלת תפקידים בבית הספר ויחד הופכים אותו למרחב שלם של התפתחות.

אתגרים

המסע הזה כרוך גם באתגרים. בית הספר הוא ארגון מורכב, שום דבר בו אינו אוטומטי או מובן מאליו, ועל כן חשובה ההכרה בעובדה שקשיים הם חלק הכרחי מהתהליך השינוי. הקשיים באים לידי ביטוי בהיבטים שונים, כמו אחיזה בהרגלים ישנים וחשש להיפרד מפרדיגמות מסורתיות, גמישות מספקת שתאפשר לארגון להשתנות, הכרח לחשוב בלי הרף על התועלת והקידום של התלמידים והתלמידות. עולות שאלות ודילמות, כמו: איך עומדים בקצב השינויים? איך משמרים את ההתלהבות והמחויבות של הצוות לאורך זמן? כיצד מייצרים אמון אצל ההורים? ועוד רבות השאלות. הניסיון, האתגרים, הקשיים וההצלחות – כל אלה יחד מאפשרים לנו יצירתיות, למידה ושיפור מתמיד.

לאן ממשיכים מכאן?

האתגר הבא שלנו הוא להמשיך ולהוביל יעדים עירוניים בחטיבות המרכזיות ולהטמיע את תרבות השינוי, ההתחדשות ויצירת סדירויות חדשות שנותנות מענה מדויק לצרכי התלמידות והתלמידים.

תודות

תודה לשירלי רימון-ברכה, מנהלת מנהל החינוך בתל-אביב-יפו ולצוותה – על ייסוד מהלך פורצי דרך והובלתו בעיר; ללאה זיידה, מנהלת האגף החינוך היסודי בעיר, ולרותי אנזל, מנהלת האגף החינוך העל-יסודי בעיר – על האמונה בדרך והעזרה בכל עת. תודה ליעל אמיתי, טלי דריקס ועדה נחום, מפקחות העיר – על התמיכה בדרך. תודה לצוות אוניברסיטת רייכמן, ד"ר דפנה קופלמן רובין, איריס ברד חזקיה ונטע שגיא – על הלמידה המשותפת.

ותודה למנחות ומנחי פורצי דרך ממכון ברנקו וייס שעמלו על כתיבת החוברת: ברק ברבי, הוגה המהלך, ד"ר הדס ברודי שרודר, מנהלת מהלך פורצי דרך תל-אביב-יפו, אמיר דוד, ניר רווה, דפנה ברעם, גילי צליק, אילנית דרור פינטו, גל-יה אור חיימוביץ, רחלי כרמון ושירה כהן; ולענת פלג על עריכת הטקסט.

נספח: סרגל העצמאות של פריצת הדרך מרעיון לתכנית עבודה

מרכיבים קריטיים של בתי ספר פורצי דרך:

מרכיב 1 | תפיסת עולם חינוכית בית ספרית

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שלבים במסע
רצון תמידי להתפתחות והשתכללות בית ספרית אל מול החזון, המציאות הבית ספרית והעולם המתפתח	בניית מימד השינוי: לאן בית הספר רוצה להתפתח על בסיס הפערים בין המטרות לסדיריות הקיימות	ערעור על תפישות וסדיריות קיימות המצביעות על פער בין החזון לפרקטיקה	אי שביעות רצון מהמצב הקיים ונכונות לתזוזה	התנגדות לשינוי ו/או רצון לשמר את הקיים	מה נראה?
תפיסת עולם חינוכית שמחזיקה פרדיגמות של עולם חדש	הכלת פרדיגמות חינוכיות נבחרות חדשות	למידת חקר של פרדיגמות חינוכיות שונות ולא מוכרות	הצבת מטרות בית ספריות הכוללת מעגל אישי וארגוני	פרדיגמות חינוכיות של עולם ישן	
פריצת הדרך הבית ספרית בכל חמשת ממדי השינוי כנקודת מבט	הטמעת חמשת ממדי השינוי בבית הספר	בחינת פריצת הדרך בבית הספר במימד אחד או 2 מתוך חמשת ממדי השינוי	מפגש עם חמשת ממדי השינוי	חוסר הבנה של מהות פריצת דרך למה, מה, איך?	

מרכיב 2 | פרקטיקות רפלקציה והתבוננות בית ספרית

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שליבים במסע
תרבות ארגונית שגורה ומוטמעת של רפלקציה והתבוננות בכלל קהילת ביה"ס באמצעות שגרות פורמליות ובלתי פורמליות	בניית סדירויות של רפלקציה והתבוננות בתהליכים	התנסות בסדירויות רפלקטיביות	מתקיימים תהליכים רפלקטיביים ספורדיים, אשר לא כוללים את כולם ולא מתקיימים בסדירות	אין תהליכים רפלקטיביים בבי"ס, תרבות של מיקוד שליטה חיצוני	מה נראה?

מרכיב 3 | הצבת מטרות שאפתניות בית ספריות והשקעת מאמץ בית ספרי במימושן

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שליבים במסע
הצבת מטרות מרחיקות לכת המשנות באופן יסודי את בית הספר על הסדירויות שבו (חלקן או כולן) כשגרה של התרבות הארגונית	תחושת מסוגלות של בית הספר בהצבת מטרות שאפתניות ומימושן, הגדלת מספר המטרות הבית ספריות	מתקיימות סדירויות של דיון על המטרות הראויות ובחירה של מטרה אחת לפחות שהיא שאפתנית ופורצת דרך	הבנה שהמטרות הבית ספריות מוגבלות וקיים צורך בהצבת מטרות משמעותיות	אין מטרות לטווח ארוך, הדורשות מאמץ ומצריכות שינויים מרחיקי לכת	מה נראה?
מיצוב צוות מו"פ כגוף מוביל בעל משאבים היודע לקדם מטרות שאפתניות	ביצוע פיילוט של אחת המטרות לפחות הכוללת חלק מהצוות אם לא כולו	תיעדוף משאבים למימוש מטרות שאפתניות על חשבון הקיים (מוכנות לוותר על דברים אחרים)	הקצאת משאבים של מקום וזמן לעבודה של הצוות על הצבת מטרות שאפתניות ומימושן	אין שיח על מטרות בית הספר	

מרכיב 4 | מו"פ כתרבות ארגונית

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שלבים במסע
קהילות מו"פ בית ספריות מחוברת לחזון ולמטרות המשתנות של בית ספר	קהילות מו"פ עצמאיות בהנחייה פנימית	הקמה של קהילות מו"פ עצמאיות בתמיכה מבחוץ של מנחה חיצוני	עבודת מו"פ חלקית בהיקפה ובתוכנה בליווי והנחיה של מנחה חיצוני	העדר מיומנויות של מו"פ. פיתוח מקצועי (אם מתרחש)- חיצוני בלבד	מה נראה?

מרכיב 5 | שפה פדגוגית בית ספרית משותפת

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שלבים במסע
שפה פדגוגית עשירה, המשותפת לכלל בי"ס וייחודית לו	שפה פדגוגית מומשגת אך עדיין לא משותפת עד אחרון המורים	פיתוח שפה פדגוגית בית ספרית: תרגום מושגים חיצוניים לתרבות לוקאלית	אימוץ מושגים חיצוניים	העדר שפה פדגוגית מובחנת	מה נראה?

מרכיב 6 | סדירויות של למידת עמיתים ושיתוף ידע

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שלבם במסע
סדירויות מוטמעות של למידת עמיתים בכל המרחבים וכלים לשיתוף הידע. מנהלים ומורים פועלים כמנחי למידה, תלמידים לומדים בקהילות	סדירויות של למידת עמיתים ברמת המורים אך עדיין לא ברמת תלמידים	פיתוח סדירויות של למידת עמיתים אוטונומית וכלים לשיתוף. עלייה בהיקף של שיתוף, למידה ועבודה משותפת בצוות (לא בהכרח דרך סדירות).	השתתפות חלקית בקהילות למידה מבוססות, הנחייה חיצונית, ללא יכולת לפתח ולתכנן תוצר אוטונומי	העדר סדירויות של שיתוף ידע ולמידת עמיתים	מה נראה?

מרכיב 7 | שותפות באחריות על תהליך השינוי

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שלבם במסע
קהילת ביה"ס מגוייסת ושותפה בתהליך פריצת הדרך	מורים ותלמידים מחויבים לתהליך פריצת הדרך והשותפים החיצונים מגויסים	יציאה עם מהלך פריצת הדרך לחדר מורים, גיוס המורים לתהליך השינוי באמצעות סדירויות חדשות, גיוס שותפים חיצוניים	צוות מצומצם מבקש לפרוץ דרך	מנהלת לבדו חושב ומבקש פריצת דרך	מה נראה?

מרכיב 8 | אקלים חברתי רגשי של צוות בית הספר

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שולבים במסע
צוות מגובש שמתנהל בפתיחות, בכנות ואמפתיה. מתקיימות פרקטיקות של צפיית עמיתים ומשוב מקדם.	מורים משתפים באי הצלחות ובאתגרים ולא רק בהצלחות.	מרחב בטוח שמאפשר שיתוף ולמידה בחדר המורים	פעולות נקודתיות בנושאים חברתיים רגשיים, לא סדורות, לא תהליכיות	חוסר הכרה בחשיבות ההיבטים החברתיים רגשיים בחדר המורים. חוסר היכרות, מחנאות, והיעדר מרחב בטוח	מה נראה?

מרכיב 9 | ריבוי נקודות מבט

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שולבים במסע
ביטוי של מגוון נקודות המבט בתהליך השינוי	הפעלת כלי חשיבה לשם תמיכה ביכולת התבוננות ממגוון נקודות מבט	שילוב נקודת מבט שונות בתהליך השינוי	הכרה בריבוי נקודות מבט ובדרכים נוספות בתהליך השינוי	התבוננות מנקודת מבט מצומצמת/חד מימדית	מה נראה?

מרכיב 10 | שהייה בעמימות ופעולה מתוכה

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שולבים במסע
שגרת חיים בית ספרית כתהליך שינוי מתמשך.	סדירויות מובנות להתנסויות וליציאה מאיזור נוחות.	מוכנות להתנסות בשהייה בעמימות. GOOD ENOUGH FOR NOW, SAFE ENOUGH TO TRY	הכרה באי וודאות כחלק מהותי בתהליך השינוי	צורך בוודאות ותהליכים מובנים וברורים	מה נראה? שאלה

מרכיב 11 | לקיחת סיכונים מחושבים

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שולבים במסע
יצירה חדשה ייחודית שהיא פרי תהליך הלמידה, ההיתנסות וההתבוננות הרפלקטיבית	מורות ומורים יוזמים ומוכנים לקחת אחריות על תהליכים בפעם הראשונה	נכונות לשלב רעיונות חדשים ברעיונות קיימים, מוכנות להתנסות בפראקטיקות נוספות.	זיהוי חשיבות יצירת שינוי במצב הקיים. פתיחות לרעיונות חדשים ונכונות ללמוד	שמירה על הקיים, תפיסה שהסדר/ בירוקרטיה בעדיפות עליונה, קיבעון, שמרנות והדיפה של רעיונות חדשים. סדיריות שלא מאפשרות יוזמות וחדשנות	מה נראה? שאלה

מרכיב 12 | תוכניות הוראה ולמידה

מדריכי מסע בגרות ועצמאות	מיטיבי לכת הטמעה והערכה	יציאה למסע למידה והתנסות	הכנה למסע מיפוי	קריאה למסע החלטה	שליבים במסע
סדירויות שנולדות מתוך יוזמות וחדשנות של באי בית ספר תוכניות לימודים שונות בצורתן ותוכן בהתאם לצרכי מורים ותלמידים	פיתוח סדירויות במערכת השעות הנותנות מענה לצרכי תכנית הלימודים החדשה	פיתוח קורסים או תכנית לימודים מבוססת מיומנויות, תכנים וצרכים	זיהוי מיומנויות ותכנים רלבנטיים לגיל הלומדים ותשוקות של המורות והמורים	תוכניות לימודים אחידות בתוכן ולקבוצת הגיל	מה נראה?